

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-2

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	Brno-Líšeň, hradisko Staré zámky. Raněstředověké denáry (viz obr. 5, str. 167 a obr. 15, str. 171). <i>Brno-Líšeň, Staré zámky hillfort. Early Middle Ages deniers (see Fig. 5, Pg. 167 and Fig. 15, Pg. 171).</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2015

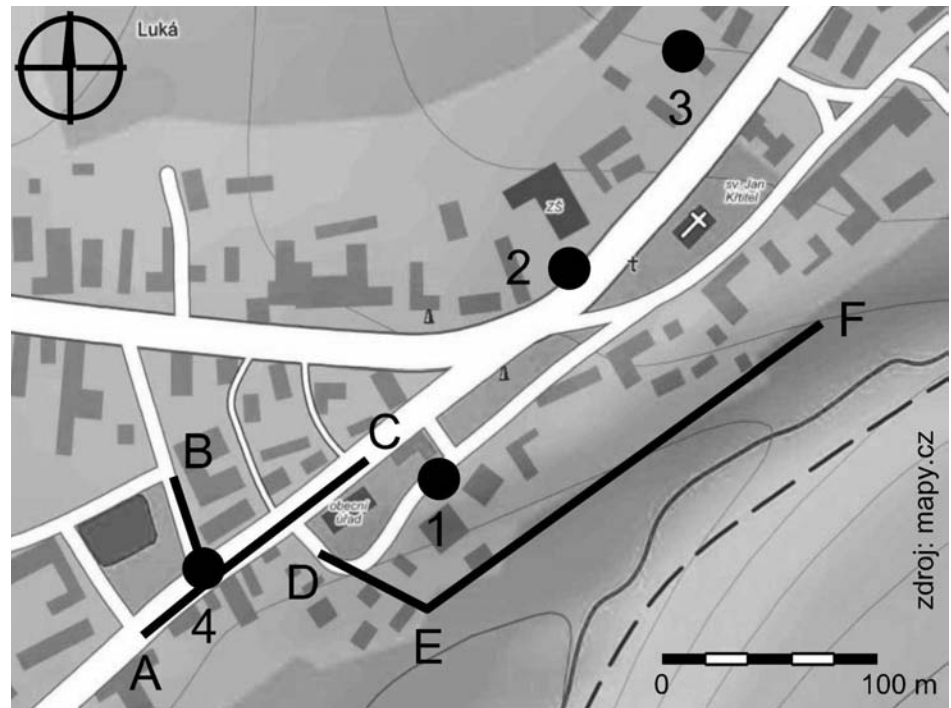
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright © 2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 50. Luká, intravilán. Situační plán. Zdroj: mapy.cz.

Abb. 50. Luká, Gemeinde. Lageplan. Quelle: mapy.cz.

Zámecký vrch, parc. č. 743. Novověk. Kamenná destrukce. Záchranný výzkum.

V rámci budování lesní cesty na Zámeckou horu byl proveden strojní zásah do kamenného pole, nacházejícího se ve svahu jihovýchodně pod zříceninou hradu Fürstenwalde (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Ostrava, č. akce 108/12). Lokalizace místa v souřadnicích JTSK: Y= 534618,3; X= 1063682,7.

Strojní skrývka a hloubení terénu v lese pod hradem Fürstenwalde se dotkla i kamenného pole, nacházejícího se ve svahu jihovýchodně pod zříceninou, cca 50 m vzdušnou čarou od deponované obvodové hradební zdi. Místo zářezu zákruty do svahu s přiléhající cestou se nacházelo v destrukci hradebního zdiva. Zjištěná (na profilu 1 m mocná) vrstva kamení obsahovala opracované kvádry zdiva různých tvarů a sporadicky drobné úlomky malty. Tyto nálezy se nacházely i v přilehlém zplanýrovaném povrchu cesty.

Kamenné prvky zdiva se zde sesouvaly v průběhu celého novověku, kdy byl hrad opuštěn a chátral.

Pavel Malík

Resumé

Ludvíkov (Kat. Ludvíkov pod Pradědem, Bez. Bruntál), Zámecký vrch, Parz. Nr. 775. Mittelalter. Burg. Rettungsgrabung.

Ludvíkov (Kat. Ludvíkov pod Pradědem, Bez. Bruntál), Zámecký vrch, Parz. Nr. 743. Neuzeit. Steinzerstörung. Rettungsgrabung.

LUKÁ (OKR. OLMOUC)

Intravilán. Středověk, novověk. Sídliště, vesnice. Záchranný výzkum.

Lokalizace: okolí bodů / linie mezi body v S-JTSK: A) Y:568415,76 X:1113268,69; B) Y:568380,71 X:1113188,68; C) Y:568298,41 X:1113193,25; D) Y:568289,74 X:1113245,83; E) Y:568253,45 X:1113286,21; F) Y:568050,76 X:1113152,1; 1) Y:568255,74 X:1113214,59; 2) Y:568178,78 X:1113118,57; 3) Y:568118,54 X:1113028,93; 4) Y:568374,12 X:1113239,54.

V průběhu roku 2014 probíhal dle aktuální potřeby archeologický dohled nad liniovými výkopy hloubenými v souvislosti se stavbou kanalizace v obci Luká. Převážná většina těchto výkopů, a to na veřejných prostranstvích či soukromých parcelách, byla sice z archeologického hlediska negativní, přesto se však zdařilo zjistit několik pozoruhodných faktů. Geologické podloží v rámci celé sledované lokality je převážně skalnaté (droby, prachovce a jílovce kulmského stáří). Skála se místy nachází jen nehluboko pod stávajícím povrchem, avšak často na něm spočívá menší či větší vrstva relativně kamenitého světlého jílu. V některých sledovaných úsecích však naproti tomu nebylo skalnatého podloží dosaženo ani v hloubkách přesahujících 3,0 m (například v místě křižovatky ulic severně od bodu B, viz obr. 50).

Jedna z nejzajímavějších archeologických situací se nacházela v místě bodu č. 4, v průsečíku linií mezi body A, B a C (obr. 50). Původně přírodní deprese byla v tomto prostoru vyplněna světlým až středně šedým přirozeně přeplaveným jílem, s mírným obsahem organických látek (slabý charakteristický zápach) a s velmi nahodilým výskytem drobků uhlíků a mazanic. Jílovité podloží se zde, v místě výkopu pro kanálovou šachtu, nacházelo v hloubce 2,45 m pod stávajícím terénem (celková

hloubka výkopu cca 3,0 m). V průběhu vzorkování byla z báze tohoto archeologického souvrství získána keramika chronologicky náležející do průběhu 14. století (světlá běžová písčítá, typická pro olomoucký keramický okruh). O kontinuálním naplavování výše popsaných uloženin, a to až do období mladého novověku, svědčí další keramické fragmenty získané z nadložních vrstev. Tak jako jinde na veřejných prostranstvích pod stávající vozovkou, i zde bylo toto souvrství zakončeno důkladnou kamennou dlažbou vybudovanou v obci v průběhu 20. a 30. let 20. století, v současnosti však v hloubce cca 0,20 m pod asfaltovým kobercem. Plynulý nárůst těchto uloženin bylo možno sledovat již od bodů A, B a C, přičemž v průběhu vzorkování jejich bází spočívajících na intaktním jílu, byla vždy směrem k těmto bodům nacházena adekvátně mladší keramika, a to až po mladý novověk.

Z hlediska výskytu dalších archeologických situací se ukázaly být velmi přínosné větve liniových výkopů označené písmeny D, E a F (obr. 50), které byly hloubeny na soukromých parcelách v zahradách jednotlivých usedlostí. Na několika místech prořaly kulturní vrstvu tvořenou opět převážně přeplavenými jílovitými hlínami, s obsahem keramiky od průběhu 14. století až po mladý novověk, přičemž výskyt keramiky ze 14. století jednoznačně dominoval. Nejvíce mocná byla tato kulturní vrstva na parcele č. 61, kde její báze lokálně spočívala v hloubce až kolem cca 0,90 m pod stávajícím povrchem. Zjištěno bylo rovněž několik zahluobených objektů, které chronologicky náleží do průběhu 14. století, přičemž jeden z nich, a to zvláště výrazný, nerespektoval stávající hranice parcel (rozhraní parcel č. 53/2 a 50). Na parcele č. 50 byla v jednom ze zahluobených objektů zjištěna keramika pouze z období kolem poloviny 13. století. Téměř všechny tyto sledované parcely byly charakteristické výskytem menších, mírně zahluobených pícek (nejčastější průměr kolem 1,0 m), s jílovitou bází přepálenou do oranžova. Na některých parcelách jich bylo zjištěno i více než jen jedna (baterie ?), ve dvou případech se nacházely v superpozicích. Přítomnou keramikou byly datovány do období mladého novověku a s největší pravděpodobností souvisely s výrobou dehtu, případně kolomazi (?).

Před usedlostí č. p. 25, na veřejném prostranství v místě bodu č. 1), v centru stávající obce, bylo rovněž zjištěno archeologické souvrství s bází v hloubce 1,05 – 1,10 m, jež bylo přítomnou keramikou datováno od průběhu 14. století až po novověk. V místě bodu č. 2) byl zjištěn menší zahluobený objekt s výskytem mírně přepálených mazanic a raně novověkou keramikou, jenž se nacházel v superpozici s nasucho kladenou kamennou zdí o zjištěné šířce cca 1,0 m (báze zdi v hloubce cca 1,0 m, báze objektu cca 1,30 m pod stávajícím povrchem).

Také v místě bodu č. 3), ve stávajícím č. p. 96, byla na parcele č. 1/2 zjištěna pozitivní archeologická situace sestávající z kulturní vrstvy. Spočívala na jílovitém podloží s bází na úrovni 0,65 – 0,70 m pod nynějším povrchem, přičemž její mocnost činila 0,15 – 0,20 m a délka

cca 5,50 m. Obsahovala četné střední až velké fragmenty cihel, keramikou a zlomky kachlů byla datována do období novověku, přibližně do rozhraní jeho rané a mladší fáze. Za zmínku stojí fakt, že do těchto míst, zvláště do vedlejšího č. p. 1, dosud živá ústní lidová tradice klade existenci středověké tvrze. Z písemných pramenů je doložen panský dvůr.

Fragmenty vrcholně středověké až mladé novověké keramiky byly soliterně nalézány i v jiných částech obce, avšak jednoznačně koncentrované do jejího stávajícího jádra. Výjimečně byly nalézány i v druhotných polohách v rámci recentních zásahů.

Obec Luká se v moravských zemských deskách připomíná poprvé roku 1349, k roku 1365 dokonce jako „Luka oppidum“. Později byla rozdělena na dvě části, přičemž jedna náležela ke krakoveckému panství a druhá k haňovickému.

Karel Faltýnek

Literatura

Faltýnek, K., Šlézar, P. 2013: Luká (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 54(2), 225–228.

Koudela, M. 2014: *Paměti obce Luké. Historie obce a jejího okolí*. Luká: Obec Luká.

Resumé

Luká (Bez. Olomouc), Gemeinde. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung, Dorf. Rettungsgrabung.

LULEČ (OKR. VYŠKOV)

Pastorační centrum. Středověk, novověk. Zdivo. Záchranný výzkum.

V říjnu 2014 provedlo Muzeum Vyškovska, p. o., záchranný archeologický výzkum v areálu Pastoračního centra Duchovní služby Armády České republiky v Luleči, které využívá prostory bývalé lulečské fary. Zkoumaná plocha se nachází v dolní části východního svahu hradiště sv. Martina, v nadmořské výšce 304 m. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-41-19, je vytyčena body 438:270, 439:272 mm od Z:J s. č.

Při stavbě opěrné zdi v areálu bývalé farní zahrady byl odkryt relikt kamenného zdiva. Ve vrstvách překrývajících toto torzo se vedle zlomků keramiky nacházel fragment zeleně glazovaného kachle a úlomek tabulového skla.

Klára Rybářová

Resumé

Luleč (Bez. Vyškov), Pastoralzentrum. Mittelalter, Neuzeit. Mauerung. Rettungsgrabung.